

talt sig paa en saadan Maade, at det ikke var muligt at forstaa det anderledes, end at han ønskede, at de gejstlige skulde tvinges til det; det kom ikke de gejstlige ved, hvad der blev gjort ved Siget bagefter. Det ærede 4de Medlem for 1ste Kres (Oct. Hansen) har ligeledes udtalt sig for, at det var en ganske ekseptionel Begunstigelse at give de gejstlige, at de ikke ligesom andre Embedsmænd skulde være Tvang underkastede. Jeg tror endvidere at vide, at der er en Del Medlemmer her i Salen, ogsaa fra konservativ Side, der tænke som saa, at der er i Forvejen saa megen Forvirring og Oplosning og Selvraadighed inden for Folkkirken, at det er meget betænkeligt at lægge Stof til mere. Hvis det derfor ikke var Præsterne alt for meget imod, var en Samvittighedssag for dem, var det ganske rigtig, at det blev dem paabudt med det samme, lige straks. Det er altsaa ikke saadan uden videre grebet ud af Luffen, dette med Tvangen, som om det var noget, der aldrig kunde ske. Det kan man aldrig vide, naar det kommer til at foreligge. Jeg maa tilstaa, at jeg døjer ogsaa noget med at tro, at det ærede Medlem (Th. Nielsen) er saa overordentlig bange for, at det skulde ske. Saa synes jeg, det ligger nær at sige som saa: Hvorfor ikke holde paa Folketingets Affattelse i Stedet for den, der nu foreligger. At den nuværende Affattelse falder en lille Smule mere inden for Lovens Ramme og ikke præjudicerer Kirkens Stilling, var jo noget, som det ærede 2det Medlem for 1ste Kres før ikke brød sig fynderlig om, han nævnte det slet ikke, og vi pleje jo heller ikke at være saa overordentlig omhyggelige for Lovens Ramme, men mest at se paa Indholdet, hvad der ogsaa er det rigtigste. Desuden — og det maa jeg lægge ganske særlig Bægt paa — er det jo aldeles galt, at den nuværende Affattelse ikke præjudicerer Kirkens Stilling; det er rent formelt, thi realiter, i Virkeligheden er det dog, synes jeg, klart, at det netop, er denne Affattelse, der præjudicerer Kirkens Stilling saa meget som muligt. Det maa jo nemlig holdes fast, at i den Slags Ting er Kultusministeren fuldstændig eneraadig. Den kirkelige Side af vor Kirkemyndighed har slet ingen som helst Magt paa det Omraade, ikke den allermindste. Naar man altsaa siger, at man ikke vil præjudicere Kirkens Stilling, lyder det overmaade smukt, men paa andet Danc er det i Virkeligheden det samme som at sige, at man vil give Kultusministeren fuldstændig Hals- og Haandsret over den Sag, og det er jo dog klart, at jo mere man lægger Sagen i hans Haand, og mere Magt man giver ham, end han allerede har, afviger

man fra det bestaaende, som er, at Gejstligheden ikke maa forrette den Slags Handlinger, jo mere præjudicerer man den egentlige Kirkens Stilling, det, som man i egentlig Forstand kan kalde Kirken, idet man ikke kan kalde Kultusministeren for Kirken. Efter vore Forfatningsforhold er det altsaa temmelig klart, at det netop er en Præjudicering af Kirkens Stilling, saaledes som Lovforslaget nu foreligger. Ja, man kan naturligvis sige, at Repræsentationen har ikke haft Lejlighed til at høre Kirkens Mening, derfor kan jo Ministeren vente med at træffe Bestemmelser, indtil han hører den; men det vil jo under de nuværende Forhold være den fuldstændigste Formalisme; for det vide vi alle sammen, og det vil min højtærede Kollega her ved Siden af (Sthyr) let kunne bekræfte, at Biskopperne og Gejstligheden maaft kunne være uenige i flere Henseender, men der er et Punkt, som de ere fuldstændig enige om, og det er, at der ikke skal være Tvang. Nej, Sagen er jo den, at saaledes som vore Forfatningsforhold ere i kirkelig Henseende, kunne vi ikke vedtage en Lov som denne, uden paa en eller anden Maade at præjudicere Kirkens Stilling. Det kunne vi ikke, medmindre vi vedtage, at Sagen skal drøftes af Biskopperne ved Landemoder, Konventer og Menighedsmøder, og saa skal Resultatet fremgaa deraf. Det var den eneste Maade, hvorpaa vi kunde vedtage noget, uden at præjudicere Kirkens Stilling, naar man ikke vilde gaa den Mellemvej, vi sidst foreslog, og muligvis vilde det give Kirken en lille Smule mere Indflydelse paa Sagen ved den kongelige Anordning. Naar man nu ikke vil det, er Folketingets Affattelse den lempeligste Maade at afgøre denne Sag paa, og den Paragraf, som nu er vedtagen, er den allermeest hverliggaaende. Der er ikke det allermindste vundet for Folkkirken ved, at det er lagt i de stiftende Ministres Haand og ikke lagt i Repræsentationens Haand; tværtimod, som Repræsentationen nu er, vil jeg hellere have, at det ligger i Repræsentationens Haand, end at det ligger i Ministerens Haand, og jeg vil tilføje, at jeg vilde meget hellere have Tvangen lige straks end have den hængende som et Sværd over Hovedet paa Kirken. Jeg tror, at hvis den kom nu, var der Sandynlighed for, at det hele kunde endes med lidt Dyr, lidt Harm, med en enkelt Præsts Affædigelse, men i det hele vilde det maaft kunne gaa, fordi der er faste Forhold. Det vilde blive meget værre, hvis det kom til at ske under et radikalt Ministerium, som i Forvejen har et fjendeligt Forhold over for Kirken, og under Forhold, hvor der er mere Fængst, mere Sprængst. Det vilde være